

पतितनयासंयुतो वामभागे शुगण्डादण्डेन दक्षे त्रिपथ-
गतटिनीतीरशुद्धाम्भागे । मायावीजञ्च कर्णे सुर-
सुनिसहितो ध्यानयुक्तं वदामि प्रीत्या लोकस्य तस्मात्
सुरसुनिगणकैरुच्यते तारनामेति” शब्दार्थचिं छतवाक्यम्
दृश्ये न० राजनि० एनक्षत्रे न० स्त्री० मेदि० “विपचारे गुडं
दद्यात्” ताराबलादिन्दुरथेन्दुवीर्यात् ज्योतिं त० सां०
त० उक्ते अध्ययनरूपे प्रथमे १० गौणसिद्धिभेदे । “जहः
शब्दोऽध्ययनं दुःखविघातास्त्रयः सुहृत्प्राप्तिः । दानञ्च
सिद्धयोऽप्यौ सिद्धेः पूर्वोऽङ्कुशस्त्रिविधः” सा० का० ।
“विहन्यमानस्य दुःखस्य त्रित्वात् तद्विघातास्त्रय
इति इमा सुख्याः तिस्रः सिद्धयस्तदुपायतया
त्वितरा गौणप्रः पञ्च सिद्धयस्तत्रापि हेतुमत्तया तिस्रः
हेतुतया पञ्च व्यवस्थिताः । तास्माद्या अध्ययनादिलक्षण
सिद्धयो हेतवः सुख्यास्तु हेतुमत्यः । विधिवद्गुरुखाद-
ध्यात्मविद्यानामक्षररूपपय ह्यमध्ययनं प्रथमसिद्धिस्तार-
सुचप्रते” त० कौ० ११ विषयो पु० “अशोकस्तारणस्तारः सूरः
शौरिर्जनेश्वरः” भा० अन्ते १४६ अ० सहस्रनामकथने ।
१२ उच्चशब्दे पु० १३ इति त्रि० मेदि० १४ स्फुरितकिरणे
१५ निर्मले त्रि० धर० । दिक्शब्दात् परम् तीरस्य
तारादेशः । १६ तीरे । दक्षिणतारं दक्षिणतीरमित्यर्थः
१७ उच्चैस्तरे त्रि० १८ नेत्रकनीनिकायां न० स्त्री० “मत्तयेव
घूर्णितमन्दतारया” काद० । “तारैर्बभूवे परभागनाभतः”
साधः शुद्धसन्तापले । “तारहेममहारत्नविमानशत-
शोभितम्” भाग० ४।६।२७ । प्रणवे “तारो मायारमा-
योगो मनोदीपनसुचप्रते” । (ओं श्रीं ह्रीं) दी० त०
“तारं व्योमानिमनुयुग्दण्डो ज्योतिर्मनुर्मतः” दी०
त० । “हारममलं तरलतारसरसि दधतम्” जयदेवः ।
“उरसि निहिततारोहारः” अमरः । “तारलोलबलयेन
करेण” सा० द० ।

तारक त्रि० तारयति तृ-णिच्-एवृल् । १ तारयतिरि । “तत्र
हि जन्तोः प्राथे प्रतृक्रमभाषेषु रुद्रस्तारकं ब्रह्म व्याचष्टे”
जाबालोप० । स्त्रियां कापि अत इत्वम् । २ दैत्यभेदे
तत्कथा शिवपुराणे दृश्या । ३ कर्णे ४ भेलके च मेदि० ।
तारैव स्वार्थे क । “तारका ज्योतिषि” पा० अजादि०
टाप् न अत इत्वम् । तारका । ५ नेत्रकनीनिकायां स्त्री ।
इच्छुषि न० स्त्री० मेदि० । “तस्मिन् विप्रकृताः काले
तारकेण दिवोकसः” कुमा० । “अभिभाव्यतारकम-
दर्शहृमद्युतिविम्बसक्तमितभातु नमः” साधः “कुमार-

स्तुतिषु तारकोद्धारणम्” काद० । न दण्डप्रानां नेत्रो-
त्पाटनमिति ध्वन्यर्थः । “पतनं तारकादीनाम्” सुशु०
“तनुप्रकाशेन विचेयतारका” रघुः । “तारकावर्षमिव
धर्म्मविनाशपिशुनम्” “कापि विहृत्य दिवावसाने
लोहिततारका” काद० । “त्र्यधिकदशयतिर्ननौ रौ
भवेतां ररौ तारका, उत्तरत्नाकरोक्ते अष्टादशाक्षरपा-
दके ७ छन्दोभेदे च । [तत्कथा शिवपुराणे दृश्या ।

तारकजित् पु० तारकं दैत्यं जयति जि-क्लिप् । कार्तिकेये
तारकाक्ष पु० तारकासुरस्य ताराक्षापरपथ्याये पुत्रभेदे
“निर्जितेषु च दैत्येषु तारकस्य सुतास्त्रयः । ताराक्षः
कमलाक्षश्च विदुन्माली च पार्थिव !” इत्युपक्रमे “का-
ञ्चनं तारकाक्षस्य चित्रमग्रीन्महात्मनः । राजतं कम-
लाक्षस्य विदुन्मालिन आयसम्” भा० क० ६० ।
२ कुमारानुचरभेदे “महाजठरपादाङ्गास्तारकाक्षाश्च
भारत !” भा० ग० ४६ अ० ।

तारकब्रह्म न० कर्म० । रामस्य (ओं रामाय नमः)
षडक्षरे मन्त्रे । “षडक्षरं महामन्त्रं तारकब्रह्म-
उच्यते । रामाय नम इत्येतत् प्रणवादि षडक्षरम्”
इति अन्योऽपि मन्त्रः पद्मपुर० उक्तो यथा । “सुमूर्धो-
र्धुनिकण्ठान्तु अर्द्धोदकनिवासिनः । अहं दिशामि ते
मन्त्रं तारकं ब्रह्मवाचकम् । ओं श्रीरामरामेत्येत-
न्मन्त्रं तारकसुचप्रते । अतस्त्वं जानकोनाथ ! परं ब्रह्म
विनिश्चितम्” ।

तारकादि संजातार्थे इतच्प्रत्ययनिमित्ते पा० गण स्त्र०
उक्ते शब्दगणे स च गणो यथा

“तारका, पुष्प, कर्णक, मञ्जरी, ऋजीष, क्षण,
स्वप्न मूल, निष्क्रमण, उरीष, उच्चार, प्रचार, विचार,
कुञ्जल, कण्टक, सुसल, सुकुल, कुसुम, कुठहल, क्षवक,
किसलय, पल्लव, खण्ड, वेग, निद्रा, सुद्रा, बुभुक्षा,
धेनुष्या, पिपासा, अङ्गा, अन्न, पुलक, अङ्गारक, वर्णक,
द्रोह, दोह, सुख, दुःख, उत्कण्ठा, भर, व्याधि,
वर्मन्, व्रण, गौरव, शास्त्र, तरङ्ग, तिलक, चन्द्रक,
सम्भकार, गर्व, सुत्तर, हर्ष, एत्कर्ष, रण, कुवलय,
गर्भ, जुष्, सीमल, ज्वर, गर, रोग, रोमाञ्च, पण्डा,
कञ्जल, लघु, कोरक, कल्लोल, स्थपुट, फल, कञ्जुक,
शङ्कार, अङ्गुर, शैवाल, बकुल, शम्भ, आराल,
कलङ्क, कर्दम, कन्दल, मूर्च्छा, अङ्गार, हस्तक, प्रतिविम्ब,
विन्न, तन्त्र, प्रत्यय, दीक्षा, गर्ज, (गर्भादप्राणिनि)” “तदस्य